

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIOLOGY
EXAMINATION: DECEMBER – 2022
THIRD SEMESTER

Subject: Social Movements in India - I (SCBCS-17-312)

Date: 22/12/2022

Total marks: 100

Time: 10.00 am to 1.00 pm

Instructions: 1) Attempt any *Five* questions.
2) All questions carry **equal (20)** marks.

- Q. 1)** Define social movement. Elucidate causes of social movement. (20)
Q. 2) Explain types of social movement. (20)
Q. 3) Describe role of leadership in social movement. (20)
Q. 4) Write an essay on peasants' movement. (20)
Q. 5) Analyze tribal movement in India. (20)
Q. 6) Prepare a note on Dalit movement. (20)
Q. 7) Discuss Bhakti movement. (20)
Q. 8) Write an detail note on Samyukta Maharashtra movement. (20)
Q. 9) Explain water conservation movement (20)
Q.10) Write notes on any two of the following. (20)
a) Collective behaviour
b) Namantaran Andolan
c) Temple entry movement
d) Issues of industrial workers movement

मराठी रूपांतर

भारतातील सामाजिक चळवळी भाग - १ (SCBCS- 17-312)

सूचना : १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. २) सर्व प्रश्नांना समान गुण (२०) आहेत.

- प्र. १)** सामाजिक चळवळीची व्याख्या लिहा. सामाजिक चळवळीची कारणे विशद करा. (20)
प्र. २) सामाजिक चळवळीचे प्रकार स्पष्ट करा. (20)
प्र. ३) सामाजिक चळवळीतील नेत्याच्या भूमिकेचे वर्णन करा. (20)
प्र. ४) शेतकरी चळवळीवर निबंध लिहा. (20)
प्र. ५) भारतातील आदिवासींच्या चळवळीचे विश्लेषण करा. (20)
प्र. ६) दलित चळवळीवर टिपण तयार करा. (20)
प्र. ७) भक्ती आंदोलन - चर्चा करा. (20)
प्र. ८) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीवर सविस्तर टिप लिहा. (20)
प्र. ९) जल संवर्धन चळवळ - स्पष्ट करा. (20)
प्र. १०) पुढीलपैकी कोणतेही दोन वर टीपा लिहा. (20)
अ) सामुदायिक वर्तन
ब) नामांतर आंदोलन
क) मंदिर प्रवेश चळवळ
ड) औद्योगिक कामगारांच्या चळवळीतील महत्त्वाचे मुद्दे/प्रश्न